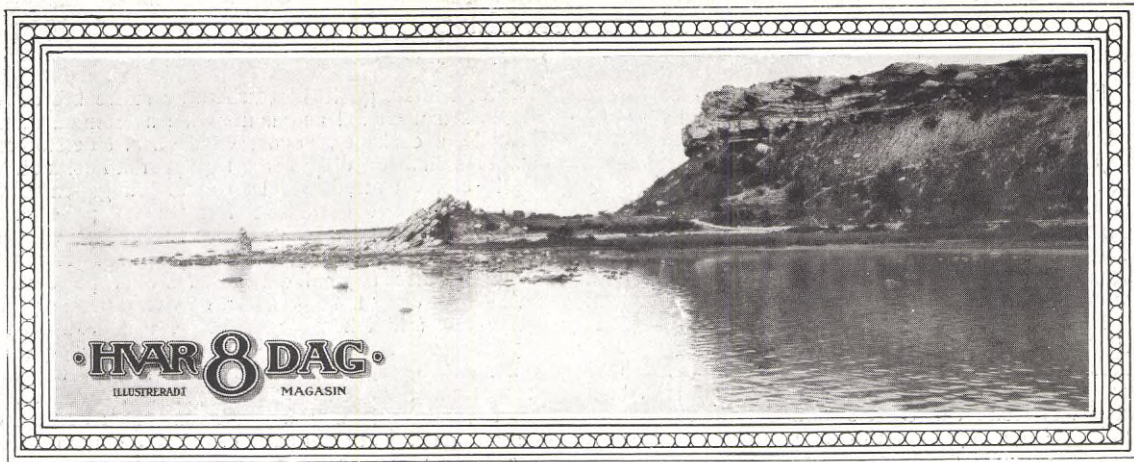


Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





VID SNÄCKGÅRDSBADEN, VISBY. — FOTO E. REIMERS, GÄVLE.

24-DE ÅRG.

DEN 19 NOVEMBER 1922

N:o 8



Foto Kaudern, Stockholm.

Kliché: Göts Ritbyrå & Klichéanstalt, Gbg.

Axel Lavelin

Frågan om geologiska undersökningars verkställande i Sverige väcktes redan år 1855. Året därpå kom genom prof. Axel Erdmanns försorg en svensk geologisk karta till stånd, omfattande Fyrisåns da. bäcken och upptagande icke blott som övriga äldre geologiska kartor en framställning av berggrunden, sådan denna skulle visa sig, om den lösa jordbetäckningen av grus, sand, lera etc. tänktes borta, utan även av senare jordavlagringar, i vilket hänseende denna karta då torde varit enastående icke blott i Sverige, utan i hela världen. Då år 1858 "Sveriges Geologiska Undersökning" upprättades och Axel Erdmann blev dess chef, togs hans nyssnämnda kombinerade jord- och bergartskarta i skalan 1:50.000 till förebild. Som ett första resultat av Undersökningens arbeten utgavs 1862 de geologiska kartbladen Västerås, Arboga, Skultuna och Södertälje; inalles ha numera omkring 150 sådana blad (serien Aa) utkommit. I glesare byggda trakter ha de geologiska kartorna utförts i skalan 1:100.000 och utgivits dels i denna skala (ser. Ac), dels i skalan 1:200.000 (ser. Ab). Utom på inhämtandet av tillförlitlig kännedom om landets allmänna geognostiska beskaffenhet samt på tillhandagåendet åt statsinstitutioner med praktiskt-geologiska undersökningar har Sveriges Geologiska Undersökning jämväl inriktat sig på sammanförande i Undersökningens museum av föremål belysande Sveriges geologi, såväl den allmänna som den tillämpade. För närvarande uppgå de å museet förvarade proverna på jord- och bergarter samt anmärkningsvärda mineral till ett antal av icke mindre än 300.000 nummer.

Efter Axel Erdmann (1858—69) har chefskapet över Sveriges Geologiska Undersökning utövats av Otto Torell (1871—97), A. E. Törnebohm (1870 samt 1897—1906) och Joh. G. Andersson (1906—16). Sistnämnda är utnämndes till överdirektör och chef där Axel Gavelin, som i sitt arbete biträdes av åtta statsgeologer, vilka var och en hava att representera speciella delar av geologien.

Axel Olof Gavelin är en den höga Nordens son. Han är nämligen född i Vilhelmina församling av Västerbottens län den 4 oktober 1878. Föräldrarna voro lantbrukaren därstädes Nils Gavelin och hans maka Kristina Forsbom. Efter avlagd mogenhets-examen kom han 1896 som student till Uppsala där han år 1899 avlade fil. kandidatexamen och redan tidigt specialiserade sig på naturvetenskapliga ämnen och särskilt på geologien, vilken vetenskap just samma år han anlände till universitetet i A. G. Högbom fått till främste målsman en forskare, som icke blott var en ytterst befruktande lärare över huvud taget, utan tillika en landsman, den där särskilt ägnat sig åt den norrländska hembygdens utforskande. Redan 1902 vann han anställning som biträdande geolog vid Sveriges Geologiska Undersökning och blev, sedan hans följande år avlagt filosofie licentiatexamen, ordinarie statsgeolog vid den ovanligt unga åldern av endast tjugosex år. År 1905 förvärvade han sig så i Uppsala filosofisk doktorsgrad på en avhandling i anslutning till det av honom utarbetade geologiska kartbladet Loftahammar, om vilket av en kritiker trots betydligt avvikande meningar rörande tolkningen av vissa berggrundsforeteelser det vackra vittnesbördet avgavs, att såväl det kartografiska framställandet av de geologiska förhållandena i fält som ock bergartsbeskrivningen blivit gjord med en för den intresserade mycket angenäm och fördelaktig klarhet och detaljtrohet, förtjänster, vilka endast mera sällan utmärkte kartbladsbeskrivningarnas behandling av vårt lands berggrund till följd dels därav att denna berggrund erbjuder geologen de största svårigheter, dels därav, att själva urbergsgeologien befunno sig i ett i flera avseenden mycket villsam skede av sin utveckling.

På detta första geologiska arbete av större betydelse följde sedan en rad andra, utmärkta av samma framstående egenskaper, genom vilka bl. a. åldersförhållandet mellan de olika bergartsgrupperna i östra Småland definitivt utreddes. Den av ursprungligen sand- och lersediment bestående formationen på bladen "Västervik", "Ankarstrum" och "Vimmerby" visades utgöra traktens äldsta geologiska bildning. Närmast denna i ålder följer inom kusttrakterna på bladen "Västervik" och "Loftahammar" en vitt utbredd granit-generation ("Loftahammargraniten"), vilken undergått mycket betydande metamorfos. Ett tredje betydligt senare skede av traktens arkaiska historia befanns kännetecknat av en intensiv mekanisk metamorfos samt ymnig injektion av gabbromagma i den äldre berggrunden. Det långt därefter följande fjärde huvudskedet av "urtiden" utmärkes av de mycket utbredda Smålandsgraniternas (av Växiö- och Filipstadstyperna) tillkomst samt en i samband därmed stående ytterligt intensiv, ända till regional återuppsmältning gående djupmetamorfos av de förutvarande bergarterna. Under detta fjärde skede omdanades kvartsitformationen till en serie gnejsbergarter med stor utbredning, vilka i sitt nuvarande skick kunna sägas hava karaktären av mer eller mindre abnorma eruptivbergarter, ehuru de från begynnelsen bevisligen utgjort sediment. Samtidigt erhöles även Loftahammargraniterna till större eller mindre del en föryngrad eruptivitet. Detta Gavelins forskningsresultat hör till de viktigaste hittills uppnådda rörande det svenska urbergets bildningssätt.

Gavelin har härutöver företagit ett stort antal andra forskningar av avsevärd vikt. Han bidrog sålunda till den 1908 igångsatta besiktningen av Sveriges gletschrar med en beskrivning av de i Västerbottens lappmark förekommande och författade i den av honom tillsammans med A. G. Högbom utgivna monografien över Norra Sveriges issjöar redogörelsen för samtliga svenska issjöbildningar norr om Ströms vat-tendal. Slutligen må nämnas hans undersökningar över nivå- och klimatförändringar efter istiden på norra delen av det småländska höglandet samt rörande trädgränsförskjutningarna inom Lilla Luleälvs vattenområde.

År 1914 inträdde en förändring i Gavelins yttre ställning genom hans dittillsvarande chefs, prof. J. G. Anderssons övertagande av posten som kinesiska regeringens rådgivare vid organiserandet av den geologiska undersökningen av "Mittens rike". Gavelin förordnades då till hans ställföreträdare, ett förordnande, som efter två år utbyttes mot fullmakt på överdirektörs-ämbe-tet. Under den tid Gavelin varit chef för Sveriges Geologiska Undersökning har han framgångsrikt fortsatt sin utforskning av urbergsformationen, men därjämte har hans såväl som ämbetsverkets tid i stor utsträckning tagits i anspråk för praktiskt-geologiska undersökningar. I detta hänseende skall här endast erinras om de, som gällt de olika geologiska förhållandena vid vissa av våra gruvfält, om den år 1917 igångsatta inventeringen av torvmarkerna i Göta- och Svealand, vid vars planering Gavelin verksamt deltagit, om efterforskningarna efter brytvärda stenkol, kalialter etc. i Skåne, om utredningarna rörande våra aluuskiffrars användbarhet för oljeframställning och rörande eventuella förekomster inom landet av fri tillverkning av fosforsyregödsel-ämnen användbart råmaterial, annat att förtiga.

I Geologiska Föreningens förhandlingar har Gavelin av gammalt varit en intresserad deltagare. Under åren 1914—16 tjänstgjorde han som föreningens sekreterare och redaktör för dess publikation.

År 1908 ingick G. äktenskap med Elin Arbman, dotter av kontraktsposten J. Arbman och hans maka, född Frykholm.

Kronprins Gustaf Adolf fyllde den 11 november 40 år. Högtidligheten celebrerades över hela riket med allmän flaggning samt i huvudstaden med kunglig salut. Genom framstående personliga egenskaper och djupa kulturella intressen har kronprinsen i ovanligt hög grad trätt det svenska folket nära och vunnit dess tillgivenhet. Mängden av inströmmande välgångsönskningar från när och fjärran buro även rika bud om tronföljarens stora popularitet i och långt utanför Sveriges gränser.

Till vidstående vackra bild av fröken *Ebon Strandin* såsom *Carmen* i den utomordentligt uppmärksammade och ampert kritiserade operareprisen å K. Teatern vilja vi på grund av den oförklarligt sensationella vändning saken tagit vidfoga ett par ord. Att en debutant, särskilt vid utförandet av en stor och krävande roll, i mer eller mindre grad misslyckas hör

KRONPRINS GUSTAF ADOLF
40 ÅR DEN 11
NOVEMBER.



Foto. Jäger. Sthlm

19 November 1922 Lösnummer 35 öre
HVAR 8 DAG
•ILLUSTR• •MAGASIN•



OMSLAGSVIGNETT TILL FÖRELIGGANDE N:R 8.
I mörkbrun dubbeltonfärg.

Fröken Ebon Strandin som Carmen i operan med samma namn.
Porträttstudie av hovfotograf Jäger, Stockholm.

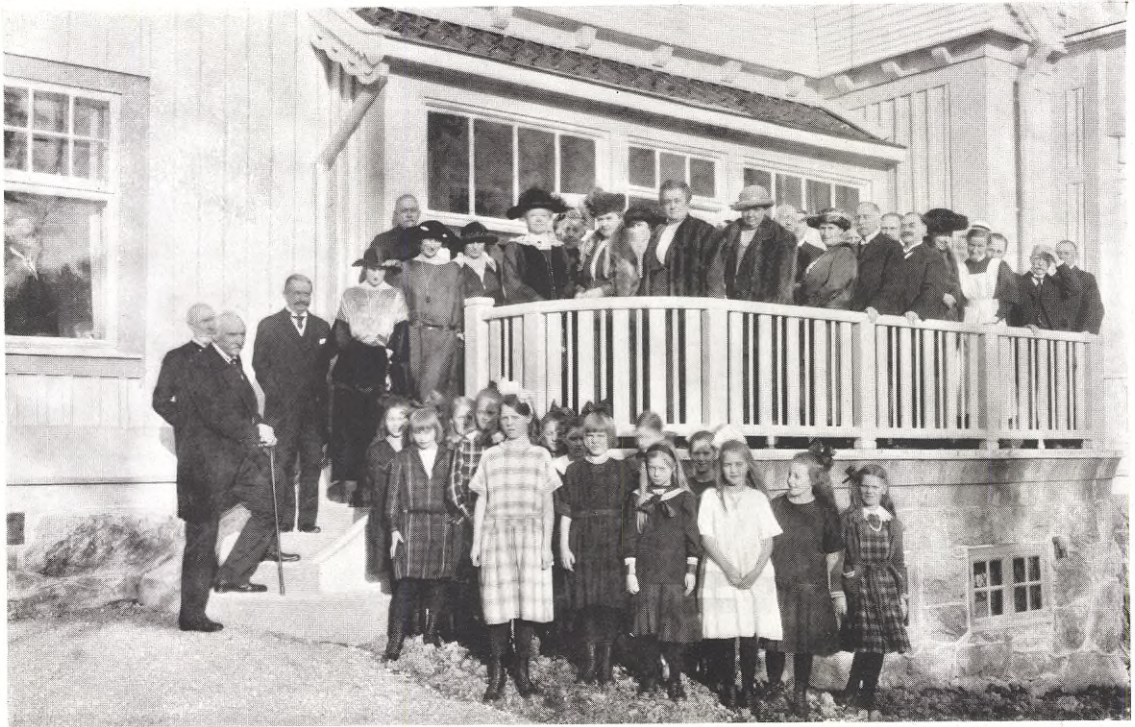
ju ej till ovanligheterna. Om nederlaget denna gång blivit på ett särskilt i ögonen fallande sätt betonat torde detta mindre bero på att utförandet saknat varje förtjänst än på den omständigheten att man här spämt sina förväntningar allt för högt. Emedan fröken Strandin är en mästarinna i Terpsichores sköna konst förutsatte man att hon skulle vara mästarinna även inom operafacket. Man har därvid förbisett, att medan hon inom danskonsten övervunnit och lagt bakom sig alla tekniska svårigheter står hon ännu endast vid början av sin bana som operasångerska. Hennes *Carmen* var en *debut* — icke ett mästarpöv — en synpunkt som måhända stämmer om dömet mildare inför hennes förstlingsuppträdande som operasångerska på denna scen, där hon som danskonstnärinna vunnit så många rika framgångar.

Härunder:
FRÖKEN THECLA ÅHLANDER som änkefru Lüders i "Guldkarossen" vid jubileumsrecetten d. 10 november å K. Dramatiska teatern där skådespelerskan varit verksam icke mindre än 50 år.
Text å sid. 122.



Fotr. Alnberg & Preinitz, tagen speciellt för H. S. D.

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg



DET AV OSCAR II:s OCH DROTNING SOPHIAS GULDBRÖLLOPSMINNE in'ättade vackra och nära Nynäshamn belägna barnsanatoriet, invigdes nyligen. Bland de närvarande märktes prinsessorna Ingeborg och Märtha samt prinsparet Bernadotte.
Text å sid. 127. — (Foto. Atelier Ekegren, Nynäshamn). — Klubb: Aug. Sjöberg & Söderström, Gbg

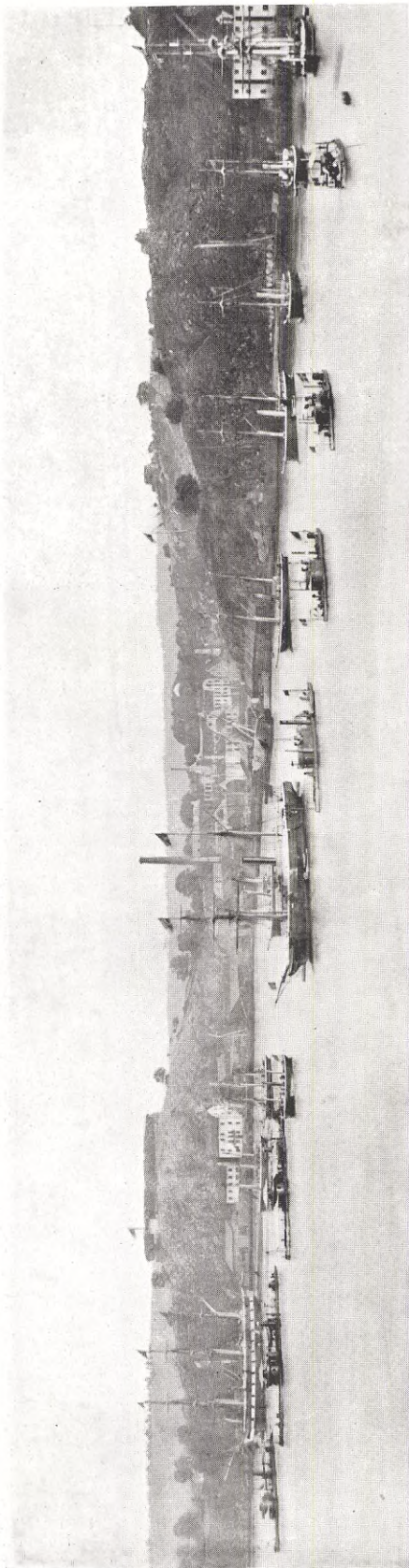
ETT TREFALT JUBILEUM firades den 6 november av Skånska dragonregementet. Ett hundra år hade nämligen då förflutit sedan regementet erhöit sitt nuvarande namn, trettio år sedan regementets skolor förades till Ystad samt 25 år sedan de nuvarande kasernerna togos i bruk.

Överst: Skånska dragonregementets kaserner i Ystad.

Nederst: Krigsmannaeden avlägges inför överste N. Adlercreutz.

(Fotos. Kindblom, Ystad).
Klubb: Göta Ritbyrå & Klubbstallet, G.





Klisché från Sjöhistoriska Museet, ÖBp.
EN SVENSK ÖRLOGSESKADER FÖRANKRAD Å STOCKHOLMS STRÖM SOMMAREN 1872. Efter en nu mycket sällsynt, nämligen endast i trenne exemplar känd fotografi.

Därunder:

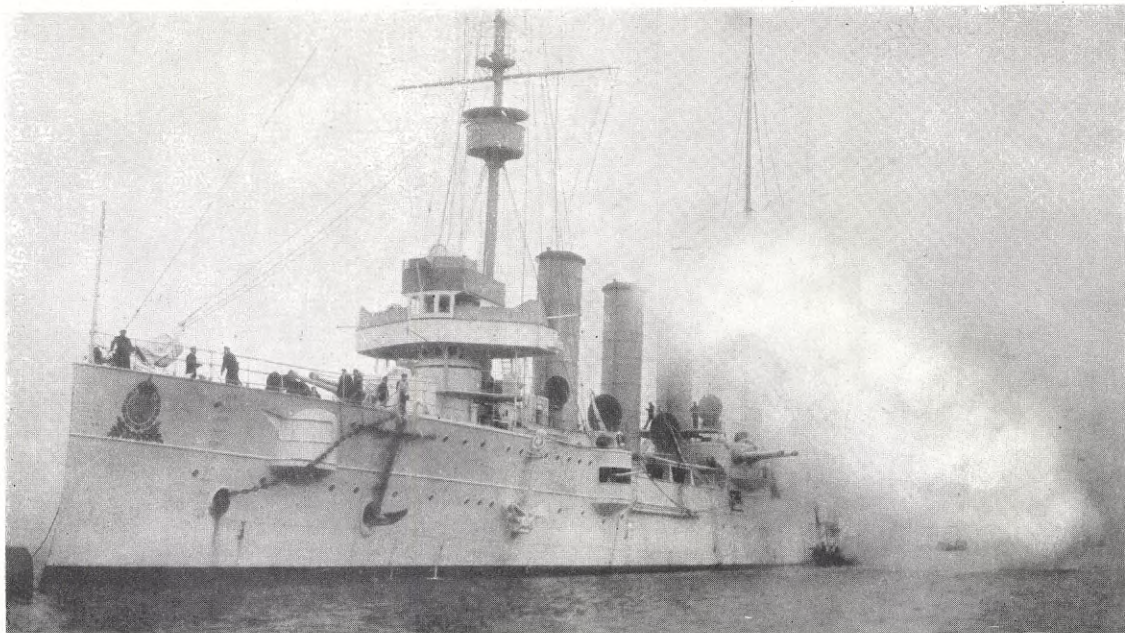
SVENSK-NORSKT ESKADERBESÖK I MARSTRAND 1872. Fotografi efter en nu förlorad originalteckning av amiral J. Högge.

finnas bland flottans stridsfartyg. Fristen blir dock icke lång, ty enligt ett K. brev skola nämligen 2:a kl. pansarbåtarna Thordön och Tirfing, ångfartygen Kare och Alfhild samt 3:e kl. pansarbåtarna Björn och Gerda utrangeras i år. En del ombord befintliga föremål skola samtidigt överlämnas till statens sjökrigshistoriska samlingar.

F. o. m. nästa år är således monitortypen försvunnen bland svenska flottans stridsfartyg, de hava dock gjort tjänst i över 50 år och inför denna för ett örlogsfartyg imponerande livslängd, måste man med beundran erinra sig monitorernas smilrike skapare John Ericson samt de framsynta männen inom flottan, vilka hade att bedöma deras lämplighet för våra förhållanden.

De å bilden synliga fartygen äro: Flaggskippet hjulkorvetten Thor i mitten, till vänster å bilden fregatten Vanadis och till höger korvetten Lagerbjelke. I främre linjen till vänster monitorerna Loke, Thordön och John Ericson samt ångslupen Kare, till höger 3:e klass pansarbåtarna (de s. k. strykkloden) Sköld, Garmur, Fenris och Hildur. I bakre linjen synas sju 2:a klass kanonbåtar Alfild, Svensksund, Motala, Causund, Sigröd, Åsög och Astrid. Forts. å sid. 121.

Den övre sällsynta och för dåvarande förhållanden ståtliga bilden föreställer en svensk örlogseskader till ankars på Stockholms ström. Av flaggorna på topparna synes framgå att fotografien togs på en parad- eller salutdag antagligen under högsommaren år 1872, då fartygen voro samlade till s. k. "stimulacre". Det intressanta med fotografien är icke blott dess ålder, utan även, att åtskilliga av de fartygstyper som förekomma å densamma ännu femtio år senare



PANSARKRYSSAREN FYLGIA I KIEL. Fotografien tagen under hälsningsalu'en.

Kliché: Gols, Öbg.

Pansarkryssaren *Fylgia*, som årligen företager en halvårsång kryssning i avlägsna farvatten, har på sin nysst startade färd den 10 nov. anlänt till Kiel på ett 3 dagars besök. Såväl chefen, kommandörkapten Lindström, som officerarne, kadetterna och manskapet blevo föremål för hjärtliga hyllningar. Flera större festligheter ha avhållits de svenska gästerna till ära, och på Stadsteatern gavs en afton Tannhäuser med fru Nanny Larsén-Todsén som gäst i Elisabeths roll.

I svenska kyrkan hölls minnesgudstjänst öfver överamiralen för svenska flottan Claes Fleming, som den 26 juli 1644 stupade i kampen mot danskarna i Kielbukten.

*

Hertig Adolf Fredriks föredrag i Svensk-tyska föreningen under själva Gustaf Adolfsdagen förmade sig till en osedvanligt intressant och minnesvärd afton. Bland den lysande och representativa församlingen

märktes konungen, prinsarne Carl, Eugen och Wilhelm jämte prinsessorna Ingeborg och Märtha.

Ämnet för föredraget, kallat *Från jättarnes och dvärgarnes land*, behandlade en färd genom Ruandaområdet på Afrikas ostkust, där invånarna kunna indelas i tvenne folkslag, jättar och dvärgar. Medan de förra, som samtidigt utgöra landets aristokrater mäta en höjd av 220 cm., uppnå dvärgarna endast en höjd av 140 cm. Härpå gav talaren såsom den framstående forskningsresande och grundlige kännare av Ostafrika som han är en fängslande framställning av landets topografi och förhållanden.

Den celebre föreläsaren har inbjudits att under sitt Sverigebesök hålla föredrag även i Lund och Göteborg.



Pressfoto.

Kliché: Gols, Öbg.

HERTIG ADOLF FREDRIK AV MECKLENBURG VID ANKOMSTEN TILL STOCKHOLM den 6 nov.



Efter fotografi.

Kliché: Gols, Ö.

ETT MONUMENT TILL DEN FRAMSTÄENDE AFRIKAFORSKAREN HERMAN WISSMANN'S MINNE uppställdes den 4 nov. i Hamburg framför universitetet därstädes.

Till Bayerns ministerpresident efter den i dagarna avgångne regeringschefen greve Hugo von Lerchenfeld har utsetts medlemmen av bayerska folkpartiet, doktor *Eugen von Knilling*.

Den nye ministerpresidenten har redan trätt i spetsen för en gentemot den tyska riksregeringens självständig och kritisk bayersk regering, vilken ej synes beredd till vidare underkastelse eller eftergifter. Bland dess programpunkter märkas upptagandet av en kamp mot den för Bayern synnerligen kännbara, för att icke säga överväldigande finansbelastningen samt mot de fientliga besättningstruppernas övergrepp i Pfalz.

Rörande vissa rykten om en förestående fascistkupp i Bayern har von Knilling medgivit situationen vara sådan att en dylik möjlighet ej är alldeles utesluten.

*

De förhoppningar som möjligen knutits till skadeståndskommisionens senaste underhandlingar med den tyska riksregeringen rörande *skadeståndsproblemet*, hava även denna gång grusats. Orsaken är att tyska riksregeringen, trots uppfordringar, icke utarbetat ett verkligt förslag, som kunde bilda utgångspunkten för vidare förhandlingar. I den franska pressen uttalas enhälligt den uppfattningen att utgången blivit en annan, därest *Hermes* varit rikskanslär i stället för dr. Wirth. Den senare anses genom sin oeftergivlig-



Efter fotografi. Kliché: Sjöberg, Gög.
DR. EUGEN VON KNILLING, BAYERNS NYE MINISTERPRESIDENT, vilken i dagarna efterträtt greve Lerchenfeld.
(Se föreg. nr.)

het fullkomligt ha omintetgjort den föres allvarliga och ärliga försök att åvägabringa samförstånd.

En ny tysk regeringskris har blivit den oundvikliga följderna av detta misslyckande. Ur alla partier framspringer en önskan att få till stånd en sådan rekonstruktion av regeringen som möjliggör för landet att komma ur sin nuvarande misär.

Huruvida detta kommer att betyda endast en omdaning av den nuvarande regeringen eller om rikskanslär Wirth skall komma att bilda ett helt nytt kabinet står ännu i pressläggningsögnblicket inför sitt avgörande.

*

Till illustr. å sid. 124.

Utgrävningar på Davidsstadens kulle. Från Palestinas forminnesdepartement har till svenska konsulatet i Jerusalem och därifrån till Sverige översänts en inbjudan att deltaga i den tilltänkta utgrävningen av den s. k. Sydosthöjden i Jerusalem, på vilken sannolikt Davids Jerusalem legat. Genom utgrävningar i trakten av Siloadammen av den tyske forskaren Gutke samt de engelska utgrävningarna av Bliss och Parker och de franska utgrävningarna av Weill är ett viktigt arbete gjort för att lösa de arkeologiska problem, som knyta sig till den gamla stadskullens södra delar. Men för att så vitt möjligt kunna bringa ljus över det äldsta och israelitiska

Jerusalems historia planeras nu en fullständig utgrävning av hela den gamla stadens kulle, vilken som bekant nu ligger öde, söder om Jerusalems tempelplats.

Några ej förut reproducerade fotografier från det äldsta Jerusalem återgivas å sid. 124.



Efter fotografi. Kliché: Götz, Götz.
TYSKLANDS FINANSMINISTER DR. HERMES, vilken från fransk sida framhålls såsom lämplig rikskansler efter Wirth.



Efter fotografi. Kliché: Götz, Götz.
GEHEIMERADET CUNO, direktör för den stora Hamburg—Amerikanlinjen, vilken nu nämnes som blivande utrikesminister.

BLIV
MED-
ARBETARE
I
HVAR 8 DAG

NOBELPRISEN.



Efter porträtt. Kliché: Goés, Gb.
JACINTO BENAVENTE, spansk författare, har tillerkänts Nobelpriset i litteratur.

Benaventes yttre levnadsbana är i korthet följande: Född i Madrid 1866 utgav han 1896 sitt första mera uppmärksammade för scenen skrivna arbete *Gente conocida*, vars rikedom på fina iakttagelser, spiritualitet och skärpa samt sitt förnyande av det spanska språket i ett slag gjorde honom till en ryktbar satirisk skildrare av Spaniens eleganta värld. Härpå följde snart en osedvanligt frodig produktion — f. n. uppgående till inalles ett 20 à 30-tal sceniska verk, dramer, komedier och operetter, vilkas omväxlande allvarliga och samhällssatiriska innehåll föra tanken på sådana värdiga förebilder och litterära motsatser som Ibsen och Maeterlinck, Marivaux, Molière och Bernhard Shaw.

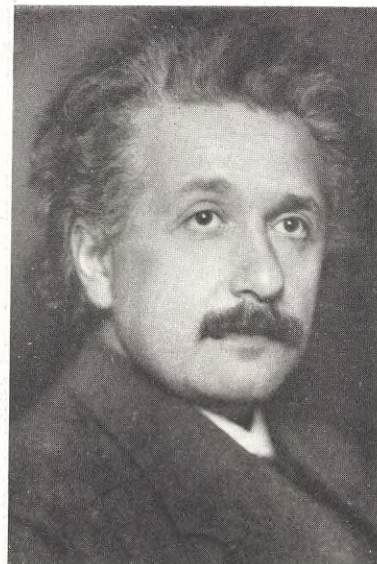
Efter den stora utmärkelse Benavente nu mottagit torde det ej dröja länge innan hans verk introduceras även bland svensk publik.

Samtidigt har Vetenskapsakademien utdelat 1921 års Nobelpris i fysik till den geniale tänkaren och vetenskapsmannen *Albert Einstein* samt 1922 års pris likaledes i fysik till den unge danske vetenskapsmannen professorn i fysik vid universitetet i Köpenhamn *Niels Bohr*. Priset till professor Einstein utgör ett erkännande för dennes forskningar inom den teoretiska fysiken, särskilt hans upptäckt av lagen för den fotoelektriska effekten, och ha detsamma alltså utdelats oberoende av det värde hans ännu obekräftade relativitets- och gravitationsteorier möjligen kunna få.

När professor *Albert Einstein* av Svenska vetenskapsakademien

Svenska Akademien har den 9 november tilldelat den spanske dramatiska författaren *Jacinto Benavente* 1922 års Nobelpris i litteratur.

Jacinto Benavente, årets Nobelpristagare i litteratur, är en för Nordens folk så gott som helt och hållet okänd författare. Anledningen härtill torde vara att hans typiskt spanska diktning hittills funnit få översättare endast i Amerika och Tyskland. Saknar Benavente alltså den internationella berömmelse, man gärna önskar sätta i samband med erhållandet av den högsta litterära utmärkelse, världen känner, åtnjuter han i dess ställe så mycket större ryktbarhet i sitt hemland, där han innehar rangen såsom Spaniens ypperste nu levande dramaturg.

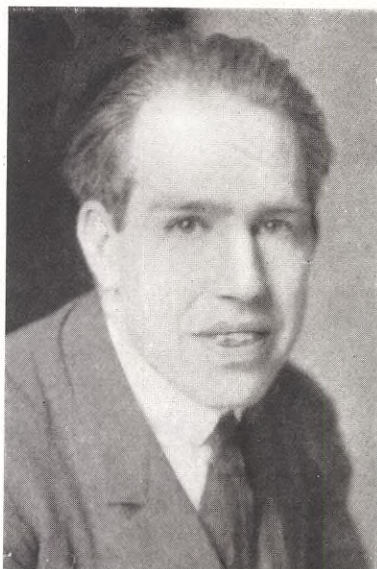


Efter porträtt. Kliché: Goés, Gb.
PROF. ALBERT EINSTEIN, den världsbekante tyske vetenskapsmannen, har erhållit 1921 års Nobelpris i fysik.

hedrats med 1921 års Nobelpris i fysik tillfaller därmed belöningen en av samtidens genialaste vetenskapsmän.

Innan hans ännu obevisade och starkt omtvistade relativitetsteori nyligen gjorde hans namn världsbekant hade han redan genom andra epokgörande arbeten dokumenterat sig såsom en av samtidens skarpaste tänkare och högst stående banbrytare inom den teoretiska forskningens fält. På alla

Forts. å sid. 127.

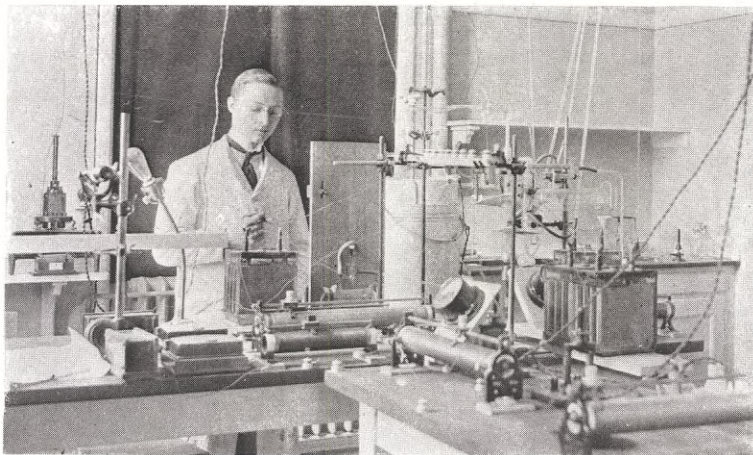


Efter porträtt.

Kliché: Goés, Gb.

Vidst. portr.: PROFESSOR NIELS BOHR, en ung dansk fysiker har erhållit 1922 års Nobelpris i fysik. Foton tagen strax efter underrättelsen därom nått prof. Bohr.

Därunder: Den av prof. Bohr konstruerade och vid hans storstagna undersökningar använda "ATOM-MASKINEN" i Köpenhamns universitets institut för teoretisk fysik.



Efter fotografier.

Kliché: Goés Bildbyrå & Klichéanstalt, Gb.



Efter fotografier.



Kitché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg.

EXKEJSARENS GEMAL, PRINSESSAN HERMINE AV SCHÖNAICH-CAROLATH I BRUDDRÄKT. På bilden i h. synas även tvänne av hennes barn i föregående gifte, äldste sonen, prins Johann Georg, och yngsta dottern.

Nederst i. v.: EXKEJSAREN PÅ VÄG TILL DEN BORGERLIGA VIGSEL CEREMONIEN. Trots att utomordentliga åtgärder vidtagits för att hindra all fotografiering, lyckades en engelsk fotograf med hjälp av sin långdistanskamera uppfånga bilden av exkejsaren i det ögonblick, då han lämnar sin bil för att inträda i slottet, där den borgerliga vigseln ägde rum.



Efter fotografier.

Kitché: Sjöberg, Gbg.

TVÄNNE 50-ÅRSMINNEN. Forts. fr. sid. 117.

Den senare bilden föreställer den kombinerade svensk-norska eskader, som på sommaren 1872 sammandrogs på västkusten för genomsamma övningar. Vid tillfället i fråga voro fartygen samlade i Marstrands hamn, då nuvarande amiral J. Hägg gjorde en teckning av eskadern, vilken sedan reproducerades i ett fåtal exemplar. Under besöket i Marstrand inträffade ett ganska allvarligt tillbud. Det uppstod nämligen ett så svårt oväder, att man allvarligt fruktade för de i hamninloppet liggande monitorernas öde. Dessa hade nämligen maskinerna i gång och gingo framåt för att kunna ligga kvar för sina ankare, men sjön gick så hög, att man befarade att vattnet skulle slå över skorstenarna och släcka eldarna under pannorna. I så fall hade fartygen otvivelaktigt drivit på land och kanske förolyckats. Monitorerna lyckades emellertid rida ut stormen utan vidare skador.



Efter fotograf

DEN NYA ITALIENSKA FASCISTMINISTÄREN vid sitt första sammanträde. I mitten Mussolini. Klische: Gøts Bildbyrå & Klischeestall, Öbg

Till bild å sid. 115.

Fröken Thecla Åhlanders avskedsföreläsning å Dramatiska teatern den 10 november tog formen av en verkligt storartad, hjärtlig, spontan hyllning för den utomordentliga konstnärinnan, som under de 50 år hon tillhört vår främsta talscen skapat en imponerande

rad festligt komiska, innerliga, smålustiga, moderliga och gripande kvinnogestalter och vars sceniska gärning bär en sådan ovanlig prägel av strålände adelhet, själfullhet och renhet. Avskedet, som ägde rum inför en till sista plats fulltalig högtidsklädd publik, i spetsen för vilken märktes drottningen samt alla övriga hemmavarande medlemmar av den kungliga familjen, togs i ett par små enaktare, Edvard Bäckströms Uppsalaidyll "Evas systrar" och Axel Betzonich's lilla tragedi "Guldkarossen". Genast när ridån gick upp för den förstnämnda möttes konstnärinnan av en spontan applåd. Efter föreläsningens slut vidtog den mera officiella hyllningen. Teaterchefen Tore Svennberg framträdde och överräckte med några ord under det publiken som en man reste sig en jättelagerkrans från Dramatiska teaterns styrelse och utbringade ett leve för den utmärkte konstnärinnan, besvarat av fyrfaldiga hurrarop från publiken. Från kamraterna överräcktes en utomordentligt vacker krans och på ett enda ögonblick blev så scenen fullkomligt överhöjd av blommor. Publiken fortsatte i det oändliga sin hyllning och till sist åskade fröken Åhlander ljud och frambar, till synes djupt rörd, ett tack till publik och press för den förståelse och sympati hon mött under sin konstnärsbana och för vilka hon länge längtat att få tacka. Efter föreläsningens slut var i artistfoajén anordnad en särskild festlighet, varvid till fröken Åhlander överlämnades från kongungen en speciellt präglad medalj av åttonde storleken med kongungens bröstbild och årtalen 1872—1922. Å kamraternas vägnar överlämnades av skådespelaren Anders de Wahl ett guldur och från Lorensbergsteatern i Göteborg en silverpokal.



Efter fotograf

ITALIENS STORA SEGERDAG firades högtidligen den 4 november. Å vår bild synas Mussolini, med general Diaz, den nye krigsministern, vid sin sida, samt Roms borgmästare (längst t. v.) begiva sig till festligheterna. Klische: Gøts Bildbyrå & Klischeestall, Öbg

GERHART HAUPTMANN.

FÖR H. 8 D. AV FIL. KAND. SIGNE LINDBERG.

Även den, som känner till Gerhart Hauptmanns utseende endast genom porträtt, måste säga sig: den man, som har detta uttryck i sitt ansikte, hör icke till de alldagliga naturerna, icke till dem, som vi likgiltigt gå förbi i mängden. Bakom denna väldiga, färade panna dölja sig förvisso tankar, som vi skulle bli rikare av att närmare känna, och hela det oändligt själfulla anletet låter oss ana, att vi stå inför en sällsynt levande människa, som efter ett liv, rikt på lidande och strid, nu synes ha kommit till den ro, harmonien skänker. Gerhart Hauptmann fyllde den 15 nov. sextio år, och hela Tyskland har länge varit sysselsatt med förberedelserna att på värdigt sätt fira sin store diktare. Han har ju långt före detta varit föremål för utmärkelser av olika slag. Han har sålunda erhållit nobelpriset och är hedersdoktor vid de filosofiska fakulteterna i Leipzig och Oxford.

Hauptmann tillhör en släkt, som under generationer varit vävare i Schlesien, och man får väl häri se en av orsakerna till det varma intresse, varmed han i sin diktning senare omfattade de schlesiska vävarna. Liksom så många andra, som ute i livet blivit berömda män, var han under skoltiden ej något ljushuvud. Särskilt var det klennt beställt med matematiken och i stället för att lösa problem, fyllde han sitt räknehäfte med små lyriska utgjutelser. Den som så föga visade sig uppskatta skolans välsignelser, hade föräldrarna ej råd att hålla kvar där. Han fick övergå till andra studier, var än jordbrukslev, än skulptör och än skådespelare, innan han fann sin rätta uppgift vara diktarkallet. Det var emellertid först år 1889, som Hauptmann blev bekant för en större allmänhet, och detta skedde under synnerligen dramatiska omständigheter, nämligen då hans första pjäs, "Vor Sonnenaufgang", uppfördes i Berlin på föranstaltande av Freie Bühne, en sammanslutning, som efter mönster av Antoine's Théâtre Libre i Paris ville uppföra den yngsta dramatiken, tidens egen. "Vor Sonnenaufgang", som var en naturalistisk miljöskildring från de schlesiska koldistrikten, behandlande dryckenskap, ärtlig belastning och allehanda sociala spörsmål, väckte ett oerhört uppseende. Publiken applåderade och visslade om vartannat, och man kunde med möda spela stycket till slut. Med detta drama gav Hauptmann en formel för en dramatisk teknik, som han visserligen lärt av Ibsen och Tolstoy, men som dock för Tysklands del var ny: karaktärerna äro färdiga redan vid styckets början, de utvecklas ej utan stå där liksom bidande sitt öde, handlingen är tämligen stillastående under största delen av stycket, tills mot slutet en kraftig explosion bryter den dittills lugna skildringen.



Efter porträtt.

GERHART HAUPTMANN.

Kilchdt: Sjöberg, Gbg.

60 år 15 november.

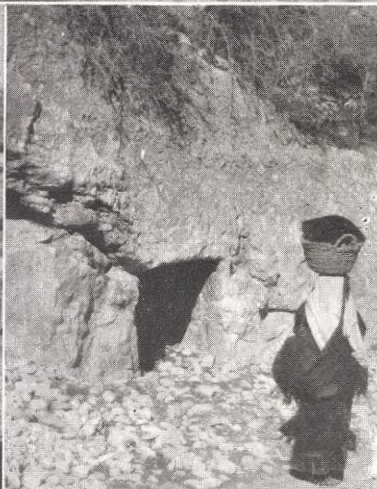
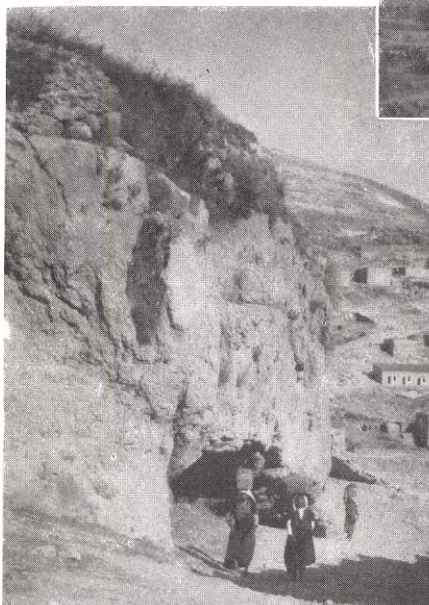
År 1892 slog Hauptmann åter ett stort slag med det drama, som torde vara mest känt för svensk publik, nämligen "Die Weber". Det nya i detta var, att stycket saknade huvudperson eller rättare, att massan av vävare, som förtryckt till det yttersta gör uppror mot sina tyranner, är huvudpersonen. Stycket grep, ej genom rop på broderskap och jämlikhet utan genom sin äkta och sanna mänskliga och miljöskildring och framför allt genom den varma medkänsla med de fattiga och lidande, som besjälade det. Här var ett drama i stor stil, sådant tiden fordrade det, dess framgång blev enorm, och stycket har alltsedan sitt första uppförande hört till den stående repertoaren på tyska scener. Ännu i tvänne dramer visade sig Hauptmann som en naturalismens ivrige anhängare ehuru nu på komediens område, nämligen i "College Crampton" och "Der Biberpelz". Men det föreföll, som om Hauptmann ej kände sig tillfredsställd av naturalismen. I själva verket visar också hans diktning under 90-talet ett osäkert

vacklande mellan naturalism och romantik, och en av hans biografer vill i hela hans författarskap se ett oscillerande mellan dessa båda poler. Inom båda grupperna skrev han verk av bestående värde, t. ex. inom den romantiska, "Hanneles Himmelfahrt" med undertiteln "ett drömspel" och "die Versunkene Glocke", vilka båda utmärkte sig för en dittills hos Hauptmann ovanlig poetisk skönhet. Inom den naturalistiska gruppen märkas de sociala dramerna "Fuhrmann Henschel" och "Rose Bernd". Hans teknik hade emellertid undergått en förändring. Medan han förut skildrat massan, skildrade han nu personligheter, och medan han förut framställt karaktärer, vilka voro de samma i styckets slut som i dess början, låter han nu huvudpersonen genomgå en karaktärsutveckling, med andra ord: det psykologiska intresset för individen är långt starkare än förr. Fuhrmann Henschel t. ex. är i början av dramat en sund, kraftfull människa, vars ord gälla som lag för var och en, som söker hans råd, men vid dramats slut, är han en viljesvag man, som varken kan hjälpa sig själv eller andra, och för vilken självmordet är den enda lösningen på livets trassligheter. — "Rose Bernd", som kom år 1903, torde få anses vara Hauptmanns sista dramatiska storverk. En lång följd av dramer ha dock sedan dess sett dagen, de flesta likväl utan större betydelse. Han förtjänst som dramatiker ligger i den ypperliga realistiska dialogen, i den säkra miljöskildringen, i den fint analyserande psykologien och för de romantiska dramerna i ett rikt poetiskt språk.

Det var naturligt att en författare, som var så episkt lagd som Hauptmann, skulle kunna åstad-

1. BLODSÅKERN HAKELDAMA, sedd från höjden ovanför byn Silwan. Längst till höger synes det gamla Jerusalems sydvästhöjd, därnäst den gamla Hinnomsstaden och i bildens mitt det med glesa oliver beväxna åkerfält som torde motsvara den gamla Blodsåkern, som Judas Iskariot enligt Apg. 1: 18 förväroade. Håi skulle enligt svensken Meanders tanke arken hava undangömts vid Jerusalems förstöring.

2. GAMLA DAVIDSBORGENS VÄSTRA STUP ned emot "Ostmakarnas dal". Klippbranten var ett gott skydd för det gamla fästet, som dock genom oföröagen brand intogs av David och hans män. Nedanför synas kvinnor från byn Silwan, varav några hus skymta i bakgrunden, på väg till Siloadammen för att hämta vatten.



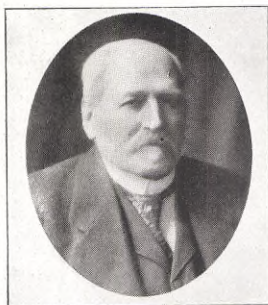
3. MYNNINGEN AV EN ALDRE VATTENLEDNING, som från Jerusalems källa, Gihonkällan, ledde vattnet till Siloadammen. Bilden är tagen i närheten av Siloadammen och visar en kvinna på vägen från dammen nedåt byn Silwan. Vattenledningen är såsom synes huggen genom klippan, på vilken den gamla staden var byggd.

4. FRÅN WEILLS UTGRÄVNINGAR i södra ändan av Jerusalems gamla stadskulle. Närmast faller i ögonen lämningarna av ett stenbrott från den romerska tiden, som tyvärr förstört äldre minnesmärken. Dock synas i bildens mitt ett par stora, nischformiga fördjupningar, som förmodas vara återstoden av de judiska konungarnas gravar. Till vänster på bilden har man trots sig finna platsen för en synagoga, som sammanställts med den i Apg. 6: 9 omnämnda.

Fotos. Sven Linder, Uppsala
 Text å sid 119.



VECKANS PORTRÄTTGALLERI



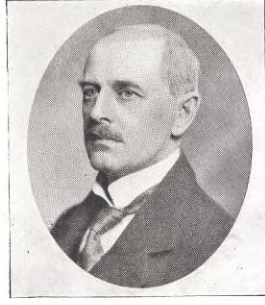
C. O. ERICKSON.
F. d. Kammarrättsråd. —
Stockholm. 80 år 3 Nov.*



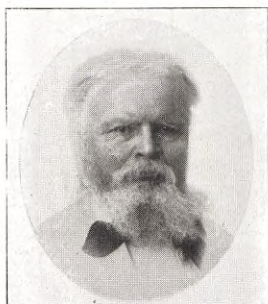
P. L. MALM.
Stadskamrerare. — Stockholm.
60 år 17 nov.



P. OLSSON.
Rådman — Nora.
60 år 20 nov.



B. J. H. NISSEN.
Not. Publ. — Stockholm.
50 år 6 nov.*



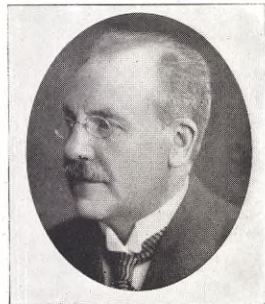
E. A. G. KLEEN.
Med. Doktor. — Sockholm.
75 år 21 nov.*



E. A. WESTERMARCK.
Professor. — Åbo.
60 år 20 nov.*



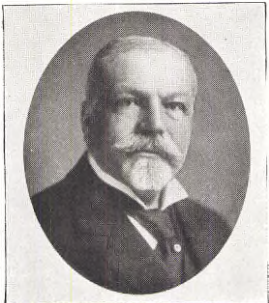
G. E. LANDEWALL.
Byggnadsinspektor. — Stock-
holm. 55 år 8 nov.



L. K. V. LJUNGLUND.
Redaktör. — Stockholm.
55 år 13 nov.*



I. CARLSSON
Fru. — Stockholm
70 år 3 nov.*



J. I. ELLIOT.
Disponent. — Stockholm.
70 år 3 nov.



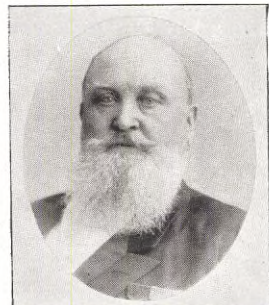
K. R. O. BERGMAN,
Bankdirektör. — Kalmar.
60 år 3 nov.*



R. A. J. ERICSON.
Direktör. — Göteborg.
50 år 6 nov.*



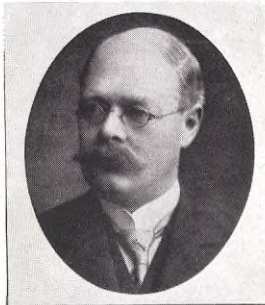
J. C. E. CHRISTERSON †.
F. d. v. Amiral — Mariefred.
F. 1833. † 7 nov.*



E. G. G. SMITH †.
Konsul. — Trelleborg.
F. 1847. † 31 okt.*

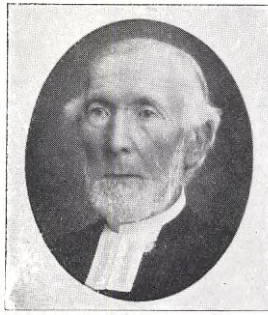


L. G. J. AF UGGLAS †.
Friherre. Överste kamm.-junk
Forsmark. F. 1856. † 5 nov.*



H. W. HULT †.
V. Häradshövding. — Göte-
borg. F. 1859. † 7 nov.*
* Kliché Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg

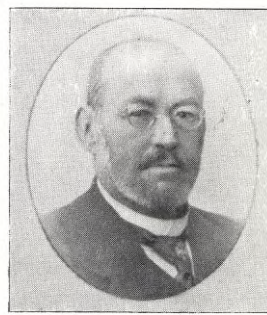
* Data å nästa sida.



N. F. W. STYFF †.
Kontr.-prost Kyrkoherde.
Lund. F. 1834. † 3 nov.*



C. G. GRUNDELL †.
F. d. Kontr.-prost Kyrkoherde.
Säve. F. 1843. † 2 nov.*



K. A. ROMIN †.
Rektor. — Visby.
Född 1858. † 5 nov.*
Klitché Aug. Sjöbergs Klitchéaug, Gbg

Porträtt till veckans Porträttgalleri

böra vara av möjligtast sena datum för att införas.

Uppgifter till porträtt

böra ansluta sig till frågeformulär från redaktionen. Särskilt påpekas nödvändigheten av att **alla förnamn angivas, med tilltalsnamnet helt utskrivet och understruket.** Förbiseende härutinnan **utesluter biografi.**

Porträtt och biografi

införas efter begäran från Redaktionen, som också bär kostnaderna. Förslag emottags gärna.

CARL OTTO ERICKSON. Stud. 62, hovr.-ex. 65, v. hvd 70, aman. i Kammarrätt. 80, förste not. i Riksd. A. K. 81—83, not. i Kammarrätt. 86, kammarrådsråd 92—12.
HARRY NISSEN. Stud. 92, jur. fil. ex. 93, jur. utr. kand. 98, e. o. not. Svea hovr. s. å. bitr. h. domhavande i Södra Roslags doms. 98—1900, t. f. domhavande 1900, advokat i Sthlm sdn s. å., not. publ. sdn 17.
EMIL KLEEN. Stud. 68, fil. kand. 72, fil. dr. 75, med. kand. 78, med. lic. 81, med. dr. i Wien 83, prakt. läk. i Stockholm o. Karlsbad sdn 84, med. hedersdr. 07. Medicinsk o. vitter förf.
EDVARD WESTERMARK. Stud. 81, fil. lic. 90, fil. dr. s. å., doc. i sociologi v. Helsingfors univ. 90, prof. i prakt. filos. d. 06—18, prof. i samma ämne v. univers. i London sdn 07, prof. i filos. v. Åbo akad. sdn 18, rektor i Åbo akademi 18—21. Jur. hedersdr. v. univ. Aberdeen.
LEON. LJUNGLUND. Stud. 85, red. av Sk. Dagbl. 88—91, red.-sekr. i Sk. Aftonbl. 91—93, medarb. i Sv. Dagbl. 93—97, red. av Sthlmsbl. 1900—06, huvudred. av Nya Dagl. Alleh. 06—08, red. o. utg. av Nya Dagl. Alleh. Vårt Land sdn 08. Styr.-led. i sv. tidn.-utg.-fören.
INGEBORG CARLSSON. Sedan 89 änka efter apotekaren Alfr. Severin Carlsson i Jönköping. Grundade d. 07. en tallbarrsoljefabr., vilken blivit mycket känd, även i utlandet.
OSSIAN BERGMAN. Stud. 83, tjm. v. Kalmar e. bank 84. Vid denna banks uppgång i Bank-ab Södra Sverige 06 kamrer d. 07. Verkst. dir. i AB Västerviks handelsbank 09. o. är nu efter olika banksammanslaggn. verkst. dir. i Skand. Kredit-ab: Kalmarkontor.
RUDOLF ERICSSON. Deläg. i Alb. Bohlin & C:o s. a. Göteborg sdn dess stift. 94, ombild. t. a.-b. 05, verkst. dir. sdn s. å. Led. av taxer.-nmd sdn 15. Styr.-led. i Gbgs Köpmanfören. Interesserad sportsman o. styr.-led. i ett flertal idrottssammanslutningar.

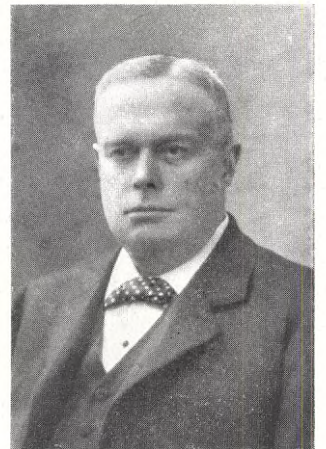
viceamiral i res. s. å. Led av K. Krigsvet.-akad., hed.-led. av K. Örlogsm.-sällsk. Komm. m. st. k. Sv. O., Ridd. C. XIII O.
GUSTAF SMITH †. Kontorschef i faderns spannmåls-, bärgnings-, dykeri- o. assur.-affär i Trelleborg redan v. 16 års ålder, deläg. i firman t. 73 då han eft. studieresor i utl. etabl. egen affär. Skeppsklärerare 76. Initiativtag., led. av eller intresserad i ett mycket stort antal affärsföretag, bl. a. Trelleborgs sockerfabr. a.-b., Minnesbergs tegelbruks a.-b. m. fl. Stadsfullm. 79—12, mångårig v. ordf. o. ordl. i hamnsstyr., styr.-led. i handels- o. sjöfartsm. m. m. Arbetade energiskt för att skatta Trelleborg en fullt modern hamn och ivrade på sin tid starkt f. Trelleborg—Sassnitzroutens anlägggn.
LUDVIG AF UGLAS †. Ulltn v. Livreg. drag.-kår 76, lltn i res. 84—87; disponent v. Forsmarks bruks a.-b. sedan 85, äger o. bebör Forsmarks bruk. Kabinettsskammarrherre 93, överstekammarrjunk. 12. V. ordf. i styr. f. Mälarpöv. hyp.-för.-n. 09, ordf. sdn 16. Ordf. i komm.-st. sdn 86.
HANS HULT †. Stud. 77, fil. kand. 81, hovrättssekr. 84, e. o. not. i Göta hovr. 85, v. hvd. 87, tjt. i Göta hovr. s. notarie, aman. o. fiskal 88, polisnot. i Göteborg 96, rådhuskanslist 97, polissek. 01, stadsnot. 02, assessor i Gbgs rådhus. 97.
FRÉDRİK STYFF †. Stud. 53, prästv. 58, lär. v. h. folksk. i Allerum 60, lär. v. Engelholms pedagogi 62, kyrkoh. i Vittskövle o. Degeberga 69—20, då S. lämnade befattn. s. emeritus. Kontraktsp. i Gärd. kn. 98—16.
CARL GRUNDELL †. Stud. 63, teor. teol. ex. 66, prakt. teol. ex. s. å., fil. kand. 70, fil. dr. 72, fil. jubeldr. 22, prästv. 70, pastoralex. 78, kateket i Katarina förs. i Sthlm. 70, lärare v. Katarina lärov. 70—71, pred. v. Gbgs stads fattighus 71, fängelsepred. s. å., v. past. i Uppsala domkyrkoförs. 75, kyrkoh. i Säve 80, tilltr. denna befattn. 83, kontr.-pr. i Älvsysselns södra kontr. 92, led av A. K. 94—1900.
KARL ROMIN †. Stud. 81, studerade i Uppsala 82—83, v. konstakad. i Düsseldorf 84—85, samt v. tekn. skolan i Sthlm. 86, vik. teckn.-lärare v. teckn.-skolan i Visby 91—93, förest. för och lär. v. samma skola 95—20, vid skolans omändring till "Visby stads lärings- o. yrkesskola", blev R. rekt. f. dens. Led. av Visby byggnadsnmd, under en följd av år. Bl. arb. rest. av väggmål. fr. slutet av 1600-talet i Burmeisteriska huset i Visby.

JARL CHRISTERSON †. Sek. i Jtn 53, i fransk örlogs.-tj. 63—64, kapt. v. skärgårdsart. 67, kommand.-kapt. 82, kommandör 89, chef f. mariniförv. artavd. 84—92, sjöminister 92—98, kont: amiral 92, viceamiral 98, avsk. ss.



Efter porträtt. Klitché: Goës, Gbg.
DIREKTÖR MALTE SOMMELIUS †.
F. 1851 † 9. nov.
Text å sid. 127.

En ovanligt storartad donation har Nationalmuseum i Stockholm i dagarna fått mottaga i det genom testamente av framlidne grosshandlare Emil Österlind och hans efterlämnade maka, fru Hilda Österlind, född Ekman, överlämnats hela den av grosshandlare Österlind hopbragta dyrbara samlingen elfenbensarbeten vars tyngdpunkt utgöres av en unik serie av Jean Cavaliers utsökta porträtt medaljonger av huvudsakligen svenska framstående män och kvinnor från 1700-talets början, vidare ett antal målningar ur donators utomordentliga samling av nyare svensk konst och till sist vid fru Österlinds frårfälle hälften av makarnes stora förmögenhet.
Den av makarna Österlind nu till museet donerade förmögenheten, som till storleken torde vara den näst största penningdonation, som någonsin kommit museet till del, endast överträffad av den av fröken Julia Sofia Giesecke år 1880 till museet testamenterade gåvan på två till 415,000 kr. värderade fastigheter vid Drottning- och Holländaregatorna, är avsedd att bilda en fond, kallad "Österlindska fonden", av vilken avkastningen skall användas till inköp av levande svenska eller norska konstnärers arbeten.



Efter fotografi. Klitché: Sjöberg, Gbg.
GROSSHANDLARE EMIL ÖSTERLIND, vilken i sitt testamente gjort en storartad donation till Nationalmuseum.

NOBELPRISTAGARE. Forts. jr. sid. 120.

den exakta vetenskapens områden har den eminenta klarheten och djärvheten i hans teorier betytt ett steg framåt mot de eviga sanningarna. Hans märkligaste skapelse och även den vilken vid belöningen särskilt omnämnas är hans teori för den fotoelektriska effekten, varigenom Plancks tidigare omstridda hypotes om energikvanta torde ha fått en för alla strålningsformer generellt gällande form. Sanningen i hans lag har redan vunnit en glänsande bekräftelse. Att en liknande bekräftelse även en gång skall komma hans relativitetsteori till del därom är han själv fullt och fast övertygad.

Om Niels Bohr, den andre Nobelpristagaren i fysik skriver H. 8 D:s danske korrespondent:

Det har väckt en utomordentlig glädje i alla kretsar i Danmark att Nobelpriset ånyo blivit utdelat till en dansk man.

Bland yngre danska vetenskapsmän är Niels Bohr otvivelaktigt den, som står offentligheten närmast. Född den 7 oktober 1885 har han lagt bakom sig en synnerligen glänsande karriär. Redan genom sin doktorsavhandling: Studier över metallernas elektron-teori fästes uppmärksamheten på hans namn. Bland senare verk är det isynnerhet arbetena om atomerna och deras struktur, som lagt grunden till hans världsräkte. Alltifrån 1913 har han utgivit en rad märkliga arbeten över atomteori, vilka tillsammans med Einsteins och Max Plancks undersökningar ha invarslat en ny epok i fysikens historia. Särskilt glädjande är att utmärkelsen denna gång tillfallit en ung man, som efter allt att döma har ett långt och fruktbarande liv framför sig i forskningens tjänst. Den ekonomiska grunden är nu tryggad och Niels Bohr kan ostörd helga sig åt vetenskapen allena. A. H.

*

De båda prisen i kemi, det från år 1921 kvarstående samt innevarande års pris tillföll professor *Frederick Soddy* i Oxford för hans arbeten om de radioaktiva grundämnenas kemi samt om isotopernas förekomst och natur och det andra priset professorn i Cambridge *F. W. Aston* för hans undersökningar av ett stort antal grundämnen, isotopförhållandena samt av den s. k. heetalslagen.

Utdelningen av Nobelprisen i kemi till professorerna *Frederick Soddy* i Oxford och *F. W. Aston* i Cambridge har sannolikt hälsats såsom en gård av välförtjänt rättvisa inom hela den vetenskapliga och initierade världen. Båda ha genom sina märkliga vetenskapliga insatser på kemiens olika områden betraktats såsom den nyare elementlärans reformatorer: *Aston* för sin enormt uppmärksammade uppläckt av ett stort antal ej radioaktiva grundämnenas isotopförhållanden och *Soddy* för sina värdefulla bidrag till kännedomen om de radioaktiva ämnernas kemi och hans undersökningar av isotopers förekomst och natur.

HAUPTMANN. Forts. fr. sid. 124.

komma även rent episka saker av stort värde. Sålunda har han bl. a. skrivit en utsökt reseskildring från Grekland, där han återupplevde antiken, icke så mycket genom dess skulptur som fastmer genom det antika eposet och dramat och framför allt genom inlevelse i landskap och befolkning. Hauptmanns första större roman var "Der Narr in Christo Emanuel Quint", som handlar om en fattig, i sin hembygd förhånad yngling, som vill göra allvar av tanken på Kristi efterföljelse och beger sig ut i bygderna för att förkunna kärleksevangeliet, men som så starkt gripes av sin idé, att han tror sig vara Kristus själv och slutar som förryckt svärmare. "Emanuel Quint" följdes av en stor roman, "Atlantis", som var tillräckligt spännande som underhållnings-

litteratur men knappast kunde tillmätas större konstnärligt värde. Vida högre står då en berättelse från Schweiz, "Der Ketzer von Soana", där författaren skildrar motsättningen mellan kristen världsförnekande asketism och en hednisk livsbejakande världsåskåning, i det att han låter en ung katolsk präst, som verkar bland getherdarna uppe i bergen, övergiva sin prästbana för att kunna leva ett fritt kärleksliv med en ung kvinna, vars själasörjare han varit. — I sitt förra året utkomna epos, "Anna, en lantlig kärleksdikt", har Hauptmann åter sjungit en strålände hymn till Eros och åstadkommit något av det allra bästa och mest betagande inom hela sitt författarskap. Med stor psykologisk konst skildrar han här en ung mans kärlek till sin onkels hushålls-elev, det första mötets häftiga hjärtklappning, den obeskrivliga glädjen, då den älskade röjer sin genkärlek och slutligen den mörka förtvivlan över att åter nödgas draga bort från den lantliga idyllen. Vad som ger dikten dess särskilda charm, är kontrasten mellan formens lugnt framvällande hexametertrym och innehållets alltmer stegrade spänning.

I "Griechischer Frühling" säger Hauptmann: "Vad vore en diktare, vars väsen icke är ett stegrat uttryck för folksjälens?" Just i detta ligger Hauptmanns storhet, att i sig äga något och i sina verk uttrycka något, som är hela folkets egendom, i vilket det känner igen sig självt. I den tid, då de stora sociala frågorna dryftades, gav han sitt folk det stora, gripande Weber-dramat, och dem som längtade bort från denna världens ondska till sagans och drömmens underbara rike, dem gav han "Die Versunkene Glocke" och "Hanneles Himmelfahrt". Hauptmann har icke varit någon de geniala idéernas man men han har dock i sin diktning givit uttryck åt tankar och känslor, som äro evigt allmänmänskliga, som alltid skola intressera, hur än tidsåskådningar eller litterära riktningar komma att skifta. Och det är därför som tyska folket i honom ser sin mäktigaste diktare, ännu en, att ställa i raden av sina store klassiker.

Till bild å sid. 116.

Sanatoriet för skrofulösa barn i Nynäshamn, inrättat av stiftelsen Oscar II och drottning Sophias guldbrylllopsminne invigdes högtidligen den 4 nov. av överståthållaren Hederstjerna och i närvaro av prinsessorna Ingeborg och Märta samt prinsparet Bernadotte. — Det nya sanatoriet, som f. n. lämnar rum för 22 patienter, har ett utomordentligt härligt läge i en naturskön och skyddad, mot söder vettande vik i närheten av Nynäs havsbad.

Till bild å sid. 126.

Ledamoten av riksdagens andra kammare direktör *Malte Sommelius* avled den 9 november i Stockholm.

Genom detta dödsfall har Sveriges politiska och ekonomiska liv förlorat en synnerligen dugande, rätt-rådig och självständig kraft. Född i Folje i Blekinge 1851 inträdde han efter en tids universitetsstudier på alfärsbanan, där hans duglighet i ekonomiska värv snart skänkte honom ledareställning. Efter en framgångsrik verksamhet kallades han 1892 till verkst. dir. för Hälsingborgs sockerfabrik, och kvarstod där tills den stora sammanslagningen av samtliga sockerfabriker i Skåne ägde rum år 1907, då han ingick i styrelsen för Svenska sockerfabrikbolaget, som han tillhörde till sin död. Tidigt tagen i anspråk för offentliga värv, bl. a. såsom medlem och slutligen ordiörande i Hälsingborgs stadsfullmäktige samt landstingsman invalde han 1911 i Andra kammaren, där han varit medlem av bankoutskottet och räknats till en av kammarens mest framträdande personligheter. (Biogr. och helsidesporträtt XVII: 33.)



EN FÖR GÅ TILLTALANDE CEREMONI. Hundarna välsignas före en stor jakt, vilken hertiginnan av Uzès nyligen avhöllt å sitt gods Bonnelles i Frankrike. Längst t. h. synes hertiginnan till häst. Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg.



VAPENSTILLESTÅNDETS AVSLUTANDE har förevigats genom ovan återgivna monument, vilket av president Millerand avtäcktes den 11 nov. i Rethondes, nära Compiègne den plats där marskalk Foch mötte de tyska underhandlarne. Kliché: Sjöberg, Gbg.



TILL MINNET AV COMPIÈGNES I KRIGET FALLNA HJÄLTAR skall samtidigt med vapenstillståndsmonumentet av franske presidenten avtäckas ovan avbildade vackra monument. Kliché: Sjöberg, Gbg.